

De data aceasta n-am pregătit recenzia unei cărți, ci un omagiu pentru un mare scriitor român, Grigore Vieru, care s-a născut în ziua de 14 februarie. Poeziile sale sunt frumoase și sensibile. Putem zăbovi asupra oricăreia, admirând-o și străduindu-ne s-o înțelegem în sensurile ei cele mai profunde. Modul de a le scrie diferă de la poezie la poezie. Uneori stilul abordat se apropie de modalitatea de a compune versuri cu autor anonim și de cele mai multe ori transmise din generație în generație pe cale orală. Maniera repetitivă pe care am întâlnit-o în „Cad pe ape” mă face să mă gândesc la colindele românești. „**Cad pe ape**”: „*Soarele jos a picat, / Soarele, soarele,*

Ca rochia ta din pat, / Soarele, soarele.

.....

Lunecă din cer o stea, / Stelele, stelele,

Ca lacrima pe fața ta, / Stelele, stelele.”

În poezia „Nu, nu mi-e totuna”, poetul își vrea înapoi iubita. Nimic n-o poate înlocui, nici măcar cvasi- veșnicia astrelor:

„**Nu, nu mi-e totuna**”:

„*Nu, nu mi-e totuna, / Dacă vii, dacă nu –*

Eu strig soarele, luna, / Dar voiesc să vii tu.”

Despărțirea de ființa iubită e suferință. Ea, iubita, poate fi la fel de departe cum sunt soarele și luna. Grigore Vieru a trecut prin viață iubind. Spunea că

„*Dacă n-ar fi iubirea, m-aș teme de viață.”*

A cunoscut iubirea și a evocat-o în versurile sale:

„E-o liniște iubirea?”:

„E-o liniște iubirea? / Mi-s pletele albite.

Și tulbure mi-e somnul”

Iubita, poate fi la fel de departe cum sunt soarele și luna.

„Depart ești de mine / Cum Luna e de Soare.

.....

Noi stele se vor naște. / Am cunoscut durerea,

Nu am ce mai cunoaște.”

O poezie („Nu am, moarte, cu tine nimic”) pe care o putem înțelege azi ca un testament lăsat vieții din partea unui om care are din păcate , câțiva ani de când „a învățat să moară”. Vieru se adresează direct morții. Discută cu ea, personificând-o și umanizând-o, invitând-o să-și imagineze cum ar fi dacă și ei i s-ar întâmpla să piardă ființele cele mai dragi de lângă ea.

„Nu am, moarte, cu tine nimic”:

„Nu am, moarte, cu tine nimic, / Eu nici măcar nu te urăsc”

.....

Nu numai că n-o urăște, ba chiar poate să-și imagineze moartea suferind de...moartea unor ființe apropiate ei, o mamă, sau un copil...

„Dar ce-ai face tu și cum ai trăi / De-ai avea mamă și-ar muri,

Ce-ai face tu și cum ar fi / De-ai avea copii și-ar muri?!”

Vieru face ca implacabila moarte să nu ni se mai pară cel mai urât lucru din lume. Jose Saramago, în romanul pe care eu îl consider cel mai bun al său, „Intermitențele morții”, transformă moartea într-o ființă care are sentimente și poate suferi din cauza lor. Saramago își bate joc de moarte și ni se face milă de ea. Poetul basarabean nu se teme de moarte. Dimpotrivă, găsește resursele necesare pentru a o compătimi. Degeaba-i veșnică...

„Nu frică, nu teamă , / Milă de tine mi-i,

Că n-ai avut niciodată mamă, / Că n-ai avut niciodată copii.”

Dorul de reintregire a Basarabiei în granițele ei firești e prezent în multe poezii. Grigore Vieru spunea, atât de subtil nuanțat, că

„ Basarabia este un copil înfășurat în sârmă ghimpată.”

În poezia

„Scrisoare din Basarabia”

, poetul se face purtătorul de cuvânt al unei întregi și dezrădăcinate generații, care a trebuit să audă istoria repovestită și inventată:

„În vremea putredă și goală / Pe mine, frate, cum să-ți spun,

Pe mine m-au mințit la școală / Că-mi ești dușman, nu frate bun.”

„Dacă visul unora a fost sau este să ajungă în Cosmos, eu viața întreagă am visat să trec Prutul.”

Spunea poetul. Păcat că vocea sa nu s-a făcut mai bine auzită. Totuși, cred că asistăm deja la un paradox: unele voci se aud mai tare și mai clar după ce sursa dispare în eternitate:

„Din Basarabia vă scriu, / Dulci frați de dincolo de Prut.

Vă scriu cum pot și prea târziu, / Mi-e dor de voi și vă sărut.”

Grigore Vieru își imaginează că o carte a lui Eminescu ar fi ultima din care ar citi înaintea morții. Un testament sfânt, care trebuie transmis mai departe, din generație în generație.

„ Lui Mihai Eminescu” :

„S-o lăsați așa deschisă, / Ca băiatul meu ori fata

Să citească mai departe / Ce n-a reușit nici tata.”

Dacă cei care urmează nu-l vor mai dori pe Eminescu drept far călăuzitor al limbii române,

„Ci să nu închideți cartea / Ca pe recile-mi pleoape.

Așezați-mi-o ca pernă / Cu toți codrii ei în zbucium.”

Spuneam că maniera de a scrie poezie diferă la Grigore Vieru de la caz la caz. La începutul comentariului am exemplificat unul din stilurile poetice care-l caracterizează cu poezia „Cad pe ape”. Poezia „Formular” e altfel elaborată, cu întrebări și răspunsuri, dar ce răspunsuri!

„Formular”:

„-Anul de naștere?

-Cel mai tânăr an când se iubeau părinții mei.

-Profesiunea? / -Ostenezc în ocna cuvintelor.

-Numele mamei? / -Mama.

-Ocupația ei? / -Așteaptă.”

Într-adevăr, ce știe cel mai bine să facă o mamă decât s-aștepte? Asta-i ocupația ei...Mama, despre care poetul în
„Făptura mamei”
scrie:

„Ușoară, maică, ușoară, / C-ai putea să mergi călcând

Pe semințele ce zboară / Între ceruri și pământ!

.....

Iarba știe cum te cheamă, / Steaua știe ce gândești.”

Frumoase și sensibile sunt versurile lui Grigore Vieru. Se pare că osteneala „în ocna cuvintelor” i-a fost de folos. Lui, dar mai ales nouă, cei care nu-l vom putea uita nicodată...